

Η απεξάρτηση στο πλαίσιο του σωφρονιστικού συστήματος

*της Χριστίνας Κανελλοπούλου,
φοιτήτριας Νομικής Αθήνας*

Το Εργαστήριο Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών του Ε.Κ.Π.Α. και το Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.) διοργάνωσαν από κοινού εκδήλωση - συζήτηση που πραγματοποιήθηκε την 1η Μαρτίου στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Πολιτιστικού Κέντρου «Κωστής Παλαμάς». Θέμα αυτής: Η απεξάρτηση στο πλαίσιο του σωφρονιστικού συστήματος.

Η συζήτηση χωρίστηκε σε δύο μέρη: το α' αφορούσε τη θεραπεία στο πλαίσιο του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης με έμφαση στο πρακτικό της σκέλος και προεδρεύοντα τον κ. Ν. Παρασκευόπουλο, καθηγητή Ποινικού Δικαίου ΑΠΘ. Το δεύτερο μέρος επικεντρώθηκε στα πολύ σημαντικά πορίσματα των ερευνών αξιολόγησης των θεραπευτικών προγραμμάτων «Εν Δράσει» και «Στροφή» του ΚΕΘΕΑ από το Εργαστήριο Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών και αυτά στα πλαίσια του σωφρονιστικού συστήματος με προεδρεύουσα την κα Κ.Σπινέλλη, καθηγήτρια Εγκληματολογίας και Σωφρονιστικής.

Την εναρκτήρια εισήγηση απετέλεσε η παρουσίαση του πραγματικά ενδιαφέροντος πονήματος της κας Β. Κριτσέλη, η οποία αναφέρθηκε με νομολογιακά παραδείγματα στο πώς στην πράξη η νομοθεσία προάγει τη θεραπεία των εξαρτημένων αντιμετωπίζοντας τους για το λόγο αυτό ως ασθενείς κυρίως και λιγότερο ως παραβάτες. Συγκεκριμένα, έκανε μνεία σε αποφάσεις σύμφωνα με τις οποίες ανεστάλη για ορισμένο χρονικό διάστημα η εκτέλεση της ποινής για αδικήματα που είχαν διαπράξει τοξικομανείς πριν την εισαγωγή τους σε θεραπευτικό κατάστημα με τον όρο να βεβαιώνεται η συμμετοχή τους σε πρόγραμμα απεξάρτησης.

Στη συνέχεια, ακολούθησε ο κ. Γ. Ιωαννίδης, δικηγόρος και υπεύθυνος του Γραφείου Νομικής Στήριξης του ΚΕ.Θ.Ε.Α., ο οποίος μίλησε για την αναγκαιότητα του συγκεκριμένου γραφείου καθώς η εμπλοκή των εξαρτημένων σε αδικήματα αναστέλλει πολλές φορές τη θεραπεία και επανένταξή τους. Τόνισε, μάλιστα, ότι η νομική στήριξη έχει ως σκοπό την ειδική πρόληψη, να μην επαναληφθεί δηλαδή από τον ίδιο το δράστη-εξαρτημένο άλλο έγκλημα. Συμπερασματικά, κατέληξε στο ότι ο δικαστής θα πρέπει όταν αναλαμβάνει υποθέσεις εξαρτημένων να εστιάζει το ενδιαφέρον στο παρόν και το μέλλον.

Ο κ. Σ. Μουζακίτης, αντεισαγγελέας Εφετών Αθηνών, αναφέρθηκε στον ν. 3459/2006 (Κώδικας Νόμων για τα Ναρκωτικά) παρουσιάζοντας τις διατάξεις για τους χρήστες ναρκωτικών ουσιών που υποβάλλονται σε ειδική μεταχείριση, την ειδική μεταχείριση των χρηστών που διαπράττουν εγκλήματα σχετικά με τα ναρκωτικά και την αναστολή της ποινής στην περίπτωση εισαγωγής σε θεραπευτικό κατάστημα - όχι όμως και την αναστολή τυχόν χρηματικής ποινής. Ωστόσο, δε φάνηκε να έγινε αναφορά στις πλημμέλειες του νόμου και κυρίως στο παράδοξο φαινόμενο να τιμωρείται αυτός που προμηθεύεται για δική του χρήση με ποινή μέχρι ένα έτος, ενώ αυτός που διαθέτει μικροποσότητα τουλάχιστον με έξι μήνες.

Ακολούθησε ο κ. Χ. Πουλόπουλος, Δρ. Εφαρμοσμένων Κοινωνικών Επιστημών και διευθυντής του ΚΕ.Θ.Ε.Α.. Σημείωσε στην εισήγησή του ότι το 43% των κρατουμένων βρίσκονται στις φυλακές για ναρκωτικά. Επιπλέον, μας απέδωσε το μοντέλο του ΚΕ.Θ.Ε.Α.: πρόκειται για συμβουλευτικό σταθμό, θεραπευτική κοινότητα με σκοπό την επανένταξη και τόνισε ότι υπάρχουν πολλές δυσκολίες, όπως έλλειψη χώρου και εξειδικευμένου προσωπικού.

Στο β' μέρος η προεδρεύουσα κα Κ. Δ. Σπινέλλη, καθηγήτρια της Νομικής Σχολής Αθηνών περιέγραψε τη μέθοδο που ακολουθήθηκε, ώστε να πραγματοποιηθεί η προαναφερθείσα έρευνα του Εργαστηρίου Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών αποτελεσματικά. Επίσης, παρατήρησε ότι η αξιολόγηση των προγραμμάτων, όπως αυτό του ΚΕ.Θ.Ε.Α., γίνεται προκειμένου να δούμε την αποδοτικότητά τους και να αποτιμήσουμε τους θεσμούς.

Η κα Φ. Ντούρα, δικηγόρος και υποψήφια διδάκτωρ Νομικής Σχολής, έδωσε λεπτομερώς την εικόνα που επικρατεί στις γυναικείες φυλακές του Κορυδαλλού και τη λειτουργία του προγράμματος «Εν Δράσει», το οποίο όπως ανέφερε στοχεύει όχι μόνο στην ψυχοκοινωνική υγεία αλλά και στην επανένταξη των αποφυλακισμένων γυναικών.

Για το μέτρο ικανοποίησης των συμμετεχουσών στο πρόγραμμα «Εν Δράσει» από τις διαδικασίες θεραπείας και εκπαίδευσής τους, τις δυσκολίες του προγράμματος καθώς και την κριτική του από εκείνες έκανε λόγο ο κ. Δ. Χιόνης, δικηγόρος και εγκληματολόγος, υποψήφιος διδάκτωρ Νομικής Σχολής.

Η κα Ρ. Καγγελάρη, ψυχολόγος και εγκληματολόγος, μίλησε για το πρόγραμμα «Στροφή», τα σημαντικά προβλήματα και τους στόχους του. Δεν παρέλειψε να σημειώσει και εκείνη με τη σειρά της τις δυσκολίες και άθλιες συνθήκες μέσα στη φυλακή.

Στο τέλος της εκδήλωσης και αφού διατυπώθηκαν τα συμπεράσματα από τον κ. Ν. Κουράκη, Καθηγητή Εγκληματολογίας και Σωφρονιστικής του Ε.Κ.Π.Α. και Διευθυντή του Εργαστηρίου Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών, βρεθήκαμε στην ευχάριστη έκπληξη να ακούσουμε δύο παιδιά που συμμετείχαν στα δύο προγράμματα, το «Εν Δράσει» και «Στροφή». Ο Αλέξανδρος και η Πέννυ, ανεξαρτημένοι πλέον, συγκίνησαν με τις αφηγήσεις τους και προκάλεσαν μια παγερή σιωπή στην αίθουσα – δείγμα μάλλον σεβασμού, θαυμασμού και δέους για το δύσκολο εγχείρημα τις απεξάρτησης το οποίο έφεραν εις πέρας με επιτυχία.

Οι δυο αυτοί νέοι δε χρειάστηκε να αποδείξουν ότι διεκδικούν το - αυτονόητο - δικαίωμα στη ζωή – άλλωστε φύσει το έχουν! Όμως, ας λάβουμε υπόψιν το ότι τόνισαν και ξανατόνισαν κάτι μάλλον πολύ σημαντικό: την εμπιστοσύνη στους ειδικούς.

Τα εξαγόμενα συμπεράσματα μπορούν να κινούνται επί αυτής της οδού: την ανταπόκριση του σωφρονιστικού μας συστήματος στις ανάγκες των εξαρτημένων.

<http://www.theartofcrime.gr/?pgtp=1&aid=1176713130>